

ЗАРУБКИ ПАМ'ЯТІ

Пропонуємо Вашій увазі добірку віршів **Оксани Ковальчук**, наукової співробітниці Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України, присвячених людям, з якими звела її доля та які вплинули на формування її світосприйняття.

Оксана Ковальчук
мол. наук. співроб.
лабораторії надійності зварних
конструкцій та механічних
випробувань
Інституту електрозварювання
ім. Є.О. Патона,
м. Київ

У 1943 р. київські студенти (серед них і Лозовський Віктор Петрович) в Боярському лісі вели заготівлю кругляків для будівництва та дров для опалення міста, відновлювали залізницю. Зимомо ночували в лісі, підривались на мінах, були поранені, хворіли зараженням крові. Але не залишали роботу.

У роки війни студент технікуму річного транспорту Потап'євський Аркадій Григорович був учасником будівництва мосту через р. Дніпро у листопаді–грудні 1943 року. Німці нещадно бомбили будівництво. Багато тоді захисників полягло.

Моєму батькові **Лозовському Віктору Петровичу (1926–2011)**, кандидатові технічних наук, старшому науковому співробітнику Інституту електрозварювання імені Є.О. Патона НАН України;

професору, Лауреату Ленінської премії, доктору технічних наук **Потап'євському Аркадію Григоровичу** (нар. 01.12.1926 р), з яким я працюю і якому нині за 90 років (понад сорок років (від 1952 до 1996 рр.) працював в ІЕЗ ім. Є.О. Патона НАН України, а нині працює в Науково-технічному центрі забезпечення якості і сертифікації «СЕПРОЗ» НАН України)

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

**Чи можна почути в Дніпра срібним плині
Той гуркіт гармат, що у пам'яті й нині
У тих, хто не маючи права на втому
Своїми руками кував Перемогу?**

**Було в сорок третьому їм лиш шістнадцять,
Та час у війні йшов в масштабі за двадцять,
І їм довелось в льодову непогоду
Реально пройти крізь вогонь і крізь воду.**

**Хтось міст будував під розриви снарядів
В полоні крижин і під звук канонади.
Окопи хтось рив, розбирав хтось завали,
У Боярські м лісі укладавав шпали.**

**Тому, хто там вижив і хто не зламався,
Хто падав від болю, з колін підіймався,
щоб наша країна від ран відродилась,
щоб серце у Києва знову забилося,**

**За сонячні ранки у мирному місті,
За крони каштанів у білім намисті,
За мужність, терпіння, юнацьку відвагу,
Земний їм уклін і безмірна повага.**

Оксана Ковальчук, 2018 р.

**Віктор Петрович
Лозовський**

**Аркадій Григорович
Потап'євський**

Народний артист України
Микола Петрович Гвоздь

З МУЗИКОЮ В СЕРЦІ

Микола Петрович Гвоздь (09.06.1937-27.06.2010) народився у Дніпропетровську (нині – Дніпро). Там же закінчив музичне училище. Продовжив навчання в київській консерваторії (клас професора *Андрія Матвійовича Бобиря*), яку закінчив в 1963 р. Навчаючись, Микола Петрович працював диригентом капели заводу «Більшовик». По закінченню консерваторії працював художнім керівником капели бандуристів Київського політехнічного інституту, яку очолював протягом 25 років і яку відвідувала авторка цих віршованих творів.

У Державній капелі бандуристів України Микола Петрович Гвоздь почав працювати з 1963 року. Був диригентом у тодішнього керівника капели *Мінківського Якова Захаровича*. Очолював студію при державній капелі бандуристів України. А в 1977 році став беззмінним (аж до кінця свого життя) художнім керівником Державної заслуженої капели бандуристів України. Саме за його керування Державна капела бандуристів у 1983 році отримала звання лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка. У 1995 р. колективу присвоєне ім'я видатного українського композитора Г. І. Майбороди. У 1997 р. капелі надано статус Національної.

Багато сил та праці Микола Петрович поклав для популяризації національного інструмента – бандури. Він є автором численних перекладів для бандури та аранжувань. Створив підручник для бандури та численні нотні збірки, на яких зростало не одне покоління бандуристів. За його зусиль і клопотань чернігівська фабрика музичних інструментів почала серійний випуск бандур і поставила на виробництво концертні зразки бандур.

Микола Петрович тісно співпрацював із закордонними капелами. Очолював капелу бандуристів «Вишиванка» у Франції, співпрацював з капелою «Дніпро» у Великобританії, що сприяло популяризації української пісенної творчості та сприйняттю українських духовних цінностей за межами України. Колектив Національної капели бандуристів під його керівництвом неодноразово гастролював за кордоном: в Канаді, Аргентині, Франції, Великій Британії, Німеччині та інших країнах. Заслуги Миколи Петровича відзначені високими званнями та державними нагородами: народний артист УРСР, Лауреат Національної премії ім. Т.Г. Шевченка, кавалер ордена «За заслуги» III ступеня та ордена «Ярослава Мудрого» III ступеня.

Показати великі можливості бандури, її ансамблеве звучання в супроводі хору, зробити престижною професією бандуриста – цьому присвятив життя Микола Гвоздь.

Народному артисту України
Миколі Петровичу Гвоздю, художньому керівникові і
головному диригентові Національної Заслуженої капели
бандуристів ім. Г.І. Майбороди
ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

У червневім парку заблукали Ноти,
та не можуть Ноти довго без роботи.

І як у відомому, з читанки сюжеті,
хтось натхненно грає соло на кларнеті.
Струмені фонтанів укладають дзвони,
ре-дієз альтами вторять маскарони,
сонце у краплинах світлом пломеніє,
музиці і сонцю вся земля радіє...

Вже давно сказали класики-поети:
«Це любов і пісня – сонячні кларнети».

А от трохи далі – почуттів стихія
переспів акордів з Пако де Люсія.
Про безмежне море ген до небокраю,
місячна дорога простяглась до раю.
Оksamитні ночі, танок до світанку,
ритми кастаньєтів, пристрасне фанданго...

І зібрались Ноти йти до гітариста,
але зупинились біля бандуриста...

Молодий хлопчина виклав партитуру,
Далі він неспішно розчохлив бандуру.
Стали подивитись: «Що цей хлопчик знає?
Що в столітнім парку молодість заграє?»

І ось Zefirroso зазвучали струни,
Генетичні коди – стародавні руни.

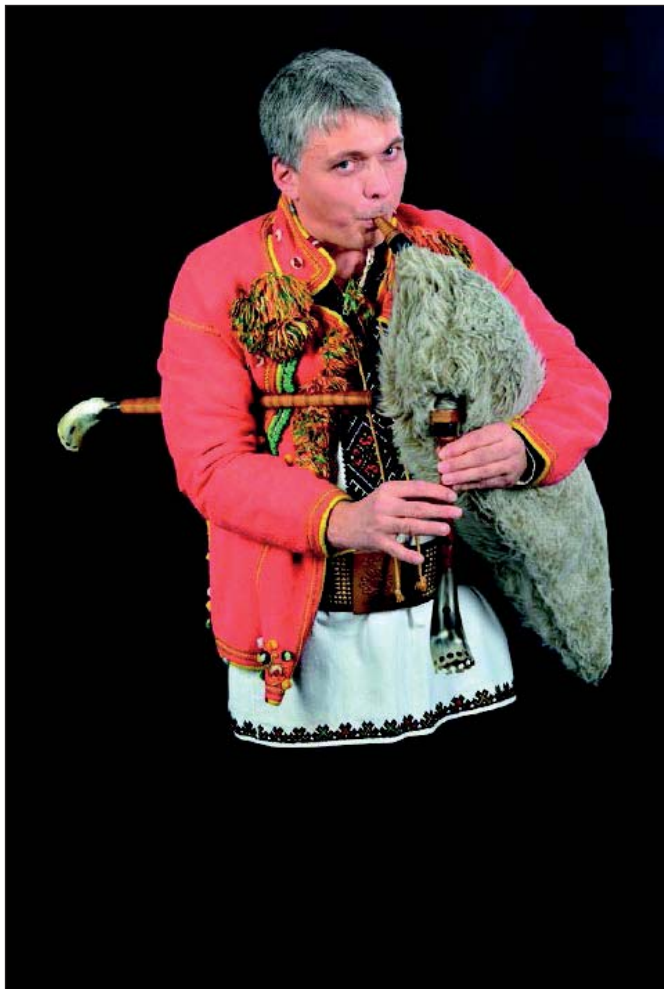
І відразу тихо, потім напівсили
многострунтя пісні набирає сили...
І вже мчаться коні попід небесами,
вітер буревієм лине голосами.
Степи закриває курява з дороги,
і Дніпро ревутий прорива пороги...

І згадали Ноти, як ішли в походи,
і на Берестечко і на Жовті Води.
Як для перемовин уклали шану,
як клялись на вірність Батькові Богдану.
І як на світанні шикувались строї,
як скресались шаблі у останнім бої.

Скільки літ минуло.... Ворог не дрімає,
українським степом знову крук літає.
Знову крук літає, жалості не знає,
чорними крилами небо закриває

І за козаками – світова жагура
на дніпрових кручах плакала бандура.
І сказали Ноти: «Ми не помилились»
І до бандуриста Ноти прихилились...

Оксана Ковальчук, 2019 р.

Заслужений артист України
Юрій Миколайович Гвоздь

Під керівництвом батька, Миколи Петровича Гвоздя, змалку навчався грати на різних музичних інструментах **Юрій Миколайович Гвоздь** (04.04.1970, м. Київ). Концертну діяльність почав ще підлітком у складі капели бандуристів Київського політехнічного інституту, де був солістом-інструменталістом на сопілці та цимбалах. Юрій Миколайович закінчив училище при Національній капелі бандуристів, а потім, в 1995 році – Київський інститут культури.

Трудову діяльність розпочав у складі Національної заслуженої капели бандуристів України в 1990 році. Співпрацював з такими відомими майстрами, як **Дмитро Попичук** та **Василь Попадюк**. Згодом очолив оркестрову групу Національної капели, а також фольклорний ансамбль «Козаки» при Національній капелі бандуристів України. Диригент, поліінструменталіст. У 1998 році отримав звання Заслужений артист України.

Виступи Юрія Миколайовича завжди знаходять теплий відгук у публіки. Бо образ гарного чоловіка, митця, закоханого в свій рідний край, професіонала своєї справи не можуть залишити глядача байдужим.

Нині Ю.М. Гвоздь працює в Українському академічному фольклорно-етнографічному ансамблі «Калина». Юрій Миколайович багато гастролював у складі колективів в Україні та за кордоном.

Заслуженому артисту України, артисту-інструменталісту **Юрію Миколайовичу Гвоздю**
ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

КРАСЕНЬ ГРАЄ НА ЦИМБАЛАХ

**Молоточки б'ють по струнах,
Ноти ллються через край,
Як із барв калейдоскопу
розквітає диво грай.
Лине музика чарівна,
Гомін у діброві стих.
Грає Красень на цимбалах,
на цимбалах золотих.**

**Прокидається природа,
Все вирує навкруги,
Ріка талою водою
огортає береги.
Верби хиляться додолу,
Срібло котиться до ніг.
Грає Красень на цимбалах,
на цимбалах золотих**

**Сонце розгубилось в кронах,
Повертаються птахи
І одвічні осокори
набираються снаги.
Вкриє землю первоцвітом
з міриадів світлових.
Грає Красень на цимбалах,
на цимбалах золотих .**

**Ллється пісня на просторі –
чи сумная, чи дзвінка,
Як лани широкополі,
Як бездонная ріка.
Ллється пісня на просторі –
України оберіг.
Красень грає на цимбалах,
на цимбалах золотих.**

Оксана Ковальчук, 2019 р.

Андрій Миколайович Козачок народився 13 листопада 1961 р. у м. Бахмач Чернігівської обл. Там же закінчив музичну школу, де викладали його батьки, а батько був і її директором. Закінчив музичне училище, а в 1990 році – київську консерваторію, клас **Олега Семеновича Тимошенка**. Працював на посаді хормейстера Державного дитячого музичного театру, а в 1992–2000 рр. – на посаді артиста хору Національної капели України «Думка». Там же пройшов хормейстерську школу у **Євгена Герасимовича Савчука**. Диригував капелою «Думка» як у нашій країні, так і за кордоном.

Від 2000 по 2018 рр. – диригент Національної капели бандуристів України. Саме в Андрієві Миколайовичу Гвоздь М.П. вбачав свого наступника. Після смерті Миколи Петровича Андрій Миколайович Козачок протягом 2010 р. очолював капелу. Від 2018 р. працював на посаді художнього керівника капели бандуристів Національної музичної академії України. ім. П.І. Чайковського. Заслужений артист України (2003), Народний артист України (2013). Нагороджений орденом «За заслуги» III-го ступеня.

Андрій Миколайович – автор численних обробок та аранжувань. У доробці Андрія Миколайовича – ряд концертних програм. Репертуар, який створює Андрій Миколайович, відрізняється вдумливістю у виборі творів, високою професійною майстерністю виконавства. А внутрішня інтелігентність, особиста харизма та врода диригента надає шарму виступам творчого колективу. Вишуканий талант митця, звернення в творчості до загальнолюдських цінностей, «європейськість» зовнішнього образу артиста наштовхнули мене на аналогію з творчістю італійського художника Джорджоне, що й спонукало до написання вірша «Секрет Джорджоне». ■

Народному артисту України
Андрію Миколайовичу Козачку
ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

Народний артист України
Андрій Миколайович Козачок

СЕКРЕТ ДЖОРДЖОНЕ

Вміти розгадати тайні закони:
«світло Тінторетто» та «секрет Джорджоне»
Так, щоб поєднати наче б нез'єднане,
Щоб відчуті й чути те, що незрівняне,
Щоб жага з морозом розум обіймали,
Щоб про цю сполуку хімія не знала.

І оте незнання, ніби німування,
Та філософ знову задає питання:
«Що ж було первинним? Дух чи матеріальне?
Те, що чув та бачив – мнимо чи реальне?»

З розписів собору, в золоті Візантії
Дивляться із неба янголи й святії.
І звучить капела, як церковні хори,
Бо душа народу – і духовні твори,
Линуть до Престолу псалми і моління
Про країни долю і благословіння.

У відсвіті блиску з мідних панаделів
В мерехтінні світла з тисячі канделів –
Одухотворенні лики у хористів,
Крізь віконня лється світло променисте.
Осяває фрески, Біблії сюжети,
А над диригентом – світло Тінторетто.

Знов посеред сцени, в сяянні софітів
В епіцентрі звуку, інсталяції світла
У колоннім залі – наші менестрелі,
Як в «Афінській школі» кисті Рафаеля.

Вся увага хору є на диригенті,
Вся увага залу у цьому моменті.
І як ауфтактом опускає руку
Починає відлік сотворіння звуку.

В його силуеті – апіорні речі,
Хвилі із волосся падають на плечі.
І як легко часом поєднать канони –
Серед вишиванок – образ від Джорджоне.

З першими акордами чуєш те одразу –
Є те невблаганне, непідвладне часу,
Бо в народній пісні, в твоєму корінні
Є частина світу і його прозоріння.

Коли він на сцені – саме ті закони:
«світло Тінторетто» та «секрет Джорджоне»
З голосом й душею об'єднались струни
З сонячним промінням – світло Bella Luna.

Оксана Ковальчук, 2019 р.

Національна Заслужена капела бандуристів України ім. Г.І. Майбороди.
Виступ у Національній філармонії України